

Oefenvragen mondeling college-examen

Examenvak en niveau

Grieks vwo

Hulpmiddelen

Bij deze voorbereidingsopdracht mag u gebruik maken van:

- een woordenboek

Euripides

mondeling examen Griekse Taal en Cultuur

2021

Dit examen bevat **vijf** onderdelen:

1. een fragment Griekse tekst vertalen in het Nederlands (ca.10 minuten)
2. vragen beantwoorden over het fragment Griekse tekst (ca.10 minuten)
3. vragen beantwoorden over de cultuurhistorische achtergrond (ca.5 minuten)
4. vragen beantwoorden over het Paleis op de Dam (ca.10 minuten) (geen voorbereiding)
5. vragen beantwoorden over het verslag (ca.5 minuten) (geen voorbereiding)

pagina 1 : vragen bij en naar aanleiding van het fragment Griekse tekst

pagina 2 : fragment Griekse tekst

Vertalen

- 1 Vertaal r.1105-1116, Συγγνώσομαί τ/μ ἔχεις; (het **vetgedrukte** deel).

Vragen bij en naar aanleiding van de tekst

- 2 In de passage die onmiddellijk voorafgaat aan het afgedrukte fragment, heeft een ἄγων plaatsgevonden. Leg uit tussen wie deze ἄγων zich afspeelde en waarover die ging.
- 3 Een mogelijke titel boven het afgedrukte fragment is "De list". Leg uit:
 - a wie deze list gebruikt
 - b om welke list het gaat
 - c welk doel de list heeft.
- 4 Het woord πατήρ wordt gebruikt in r.1102, 1104, 1112 en 1115. In welke regel(s) verwijst dit woord niet naar Agamemnon? Leg ook uit naar wie het dan wél verwijst.
- 5 Leg de *dramatische ironie* uit van r.1118.
- 6
 - a Leg uit wat er wordt bedoeld met r.1126 δεκάτην σελήνην.
 - b Leg uit dat σελήνην hier *metonymisch* is gebruikt.
- 7 Drie tragediedichters hebben een stuk geschreven over het Elektraverhaal. Leg uit welke scene door de afbeelding wordt weergegeven en vermeld daarbij door wie het desbetreffende Elektraverhaal is geschreven.

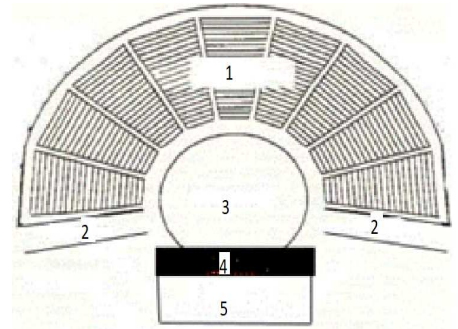
Vragen over de cultuurhistorische achtergrond

- 8 De oorsprong van de tragedie

- a Leg uit waar het woord "tragedie" (waarschijnlijk) op is gebaseerd.
 b Leg uit wat de oorsprong is van het genre tragedie.
 c Leg uit hoe het aantal ὑποκριταί zich in de loop der tijd ontwikkelde.

9 Geef uitleg bij de genummerde onderdelen van de plattegrond.

10 Geef uitleg over de vaste onderdelen waaruit een tragedie is opgebouwd.

TEKSTFRAGMENT 1102-1135

- 1102 Κλ. Ὡ παῖ, πέφυκας πατέρα σὸν στέργειν αἰεί.
 Ἔστιν δὲ καὶ τόδ'· οἱ μὲν εἰσιν ἀρσένων,
 οἱ δ' αὖ φιλοῦσι μητέρας μᾶλλον πατρός.
- 1105 Συγγνώσομαί σοι· καὶ γὰρ οὐχ οὕτως ἄγαν
 1106 χαίρω τι, τέκνον, τοῖς δεδραμένοις ἐμοί.
 1109 Οἴμοι τάλαινα τῶν ἐμῶν βουλευμάτων
 1110 ὡς μᾶλλον ἢ χρῆν ἦλασ' εἰς ὀργὴν πόσει.
- Ηλ. Ὅψε στενάζεις, ἠνίκ' οὐκ ἔχεις ἄκη.
 Πατὴρ μὲν οὖν τέθνηκε· τὸν δ' ἔξω χθονὸς
 πῶς οὐ κομίζῃ παῖδ' ἀλητεύοντα σόν;
- Κλ. Δέδοικα· τούμὸν δ', οὐχὶ τούκεινου σκοπῶ.
 1115 Πατὴρ γάρ, ὡς λέγουσι, θυμοῦται φόνῳ.
- Ηλ. Τί δ' αὖ πόσιν σὸν ἄγριον εἰς ἡμᾶς ἔχεις;
 Κλ. Τρόποι τοιοῦτοι· καὶ σὺ δ' αὐθάδης ἔφυς.
 Ηλ. Ἀλγῶ γάρ· ἄλλα παύσομαι θυμουμένη.
 Κλ. Καὶ μὴν ἐκεῖνος οὐκέτ' ἔσται σοι βαρὺς.
- 1120 Ηλ. Φρονεῖ μέγ'· ἐν γὰρ τοῖς ἐμοῖς ναίει δόμοις.
 Κλ. Ὅρᾳς; Ἄν' αὖ σὺ ζωपुरεῖς νείκη νέα.
 Ηλ. Σιγῶ· δέδοικα γάρ νιν ὡς δέδοικ' ἐγώ.
 Κλ. Παῦσαι λόγων τῶνδ'. Ἀλλὰ τί μ' ἐκάλεις, τέκνον;
 Ηλ. Ἦκουσας, οἴμαι, τῶν ἐμῶν λοχευμάτων·
 1125 τούτων ὑπερ μοι θῦσον - οὐ γὰρ οἶδ' ἐγώ -
 δεκάτην σελήνην παιδὸς ὡς νομίζεται.
 Τρίβων γὰρ οὐκ εἶμ', ἄτοκος οὔσ' ἐν τῷ πάρος.
- Κλ. Ἄλλης τόδ' ἔργον, ἢ σ' ἔλυσεν ἐκ τόκων.
 Ηλ. Αὐτὴ ἴλοχευον κάτεκον μόνη βρέφος.
- 1130 Κλ. Οὕτως ἀγείτων οἶκος ἴδρυται φίλων;
 1131 Ηλ. Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.
 1107 Κλ. Σὺ δ' ὦδ' ἄλουτος καὶ δυσείματος χροά
 1108 λεχῶ νεογνῶν ἐκ τόκων πεπαυμένη;

- 1132 Ἄλλ' εἶμι, παιδὸς ἀριθμὸν ὡς τελεσφόρον
θύσω θεοῖσι. Σοὶ δ' ὅταν πράξω χάριν
τήνδ', εἶμ' ἐπ' ἀγρὸν οὐ πόσις θυηπολεῖ
- 1135 Νύμφαισιν.

VOORBEELDEXAMEN

Antwoordmodel

- 1 1105 Ik zal begrip hebben voor jou; want eigenlijk ben ik
1106 helemaal niet zo erg blij, kind, met de dingen die door mij zijn gedaan.
1109 O, ik ongelukkige vanwege mijn plannen!
1110 Hoe meer dan nodig was ging ik tekeer tegen mijn echtgenoot.
El. U jammert te laat, nu u geen geneesmiddelen heeft.
Mijn vader is dus dood; maar waarom laat u niet uw zoon
terugkeren, die buiten het land rondzwerft?
Kl. Ik ben bang. Ik kijk naar mijn belang, niet dat van hem.
1115 Want hij is boos, zoals ze zeggen, door de moord op zijn vader.
El. En waarom dan laat u toe dat uw echtgenoot gemeen is tegen mij?
- 2 tussen Klytaimnestra en Elektra: Klytaimnestra rechtvaardigt de moord op Agamemnon, Elektra beargumenteert dat die moord niet terecht was.
- 3 Elektra lokt Klytaimnestra naar binnen met het voorgewende verzoek het geboorte-offer te brengen voor het kind dat zij geboord zou hebben. Maar ze heeft helemaal geen kind geboord, en gebruikt dit voorwendsel om Klytaimnestra in huis te kunnen doden, samen met Orestes die al binnen is sinds r.987.
- 4 1104, daar is het algemeen bedoeld: sommigen houden meer van moeders dan van een vader.
- 5 Elektra zegt dat ze op zal houden boos te zijn. Klytaimnestra vat dit op als dat Elektra vriendelijker zal zijn tegen Klytaimnestra en Aigisthos, maar wij hebben kennisvoorsprong (ten opzichte van Klytaimnestra) en weten dat Elektra bedoelt dat ze door de dood van beiden niet meer boos op hen zal zijn.
- 6 a het offer dat gebracht moet worden op de tiende dag na de geboorte van een kind
b het betekent niet letterlijk "maan", maar "(offer op de tiende) dag/nacht".
- 7 Orestes en Pylades bieden de urn aan Elektra aan waar zogenaamd de as van Orestes in zit; dat gebeurt in de Elektra van Sophokles.
- 8 a τραγωδία = bokkenzang, een bok (τράγος) was wsch de prijs voor de winnaar van een liederenwedstrijd
b de dithyrambe, een koorlied voor Dionysos (ὁ διθύραμβος is een bijnaam van Dionysos)
c uit het koor maakte zich een uitlegger/antwoorder los: dat was de eerste toneelspeler; Aischylos voegde een tweede toe en Sophokles een derde, en daar bleef het bij
- 9 1 theatron (toeschouwersruimte), 3 orchestra (dansplaats voor het koor), 2 parodoi (hierdoor kwam het koor op), 4 proskene (hier werd gespeeld), 5 skene (verkleedruimte, tevens decor)
- 10 prologos (inleiding in het verhaal), parodos (koor komt de orchestra binnen), epeisodia (spreekgedeelten) afgewisseld door stasima (koorliederen), exodos (koor verlaat de orchestra)